

EKSISTENCIALIZE

M

EKSISTENCIALISTI

- sprašujejo se o smislu človekovega življenja in njegovi usodi
- temeljni problem je časovna omejenost in enkratnost človekovega bivanja ter neizbežnost konca – smrti □ znotraj te išče človek svoj smisel bivanja, ki pa je pogosto absurdno, odtujeno;
- **eksistencialistični nauk**: človek je svobodna eksistenca, ki ga določijo njegova dejanja; je individualno bitje s svojim posebnim individualnim bistvom
- dva eksistencializma:
 - krščanski eksistencializem
 - humanistični eksistencializem
- eksistencialistični filozofi: Søren Kierkegaard, Martin Heidegger, Karl Jaspers, Jean Paul Sartre
- v literaturi: Jean Paul Sartre, Albert Camus

SØREN KIERKEGAARD (1813-1855)

- danski pisatelj, teolog in filozof, utemeljitelj eksistencializma;
- rodil se je v Københavnu;
- bogata in ugledna trgovska družina □ vzgojen je bil v strogem krščanskem duhu;
- očetov občutek krivde je zaznamoval njegovo življenje □ že kot otrok je imel smrt pred očmi;
»V najnežnejšem otroštvu so mi naprtili vtise, ki so bili starca, kateri mi jih je naložil, samega strli. Otrok, ki ga tako nesmiselno prisilijo misliti in čutiti kot žalosten starec – kako grozno! Nič čudnega, da se mi je zdelo včasih krščanstvo najbolj nečloveška okrutnost.«
- pisal je dnevnik

THE JOURNALS
OF
SØREN
KIERKEGAARD

A SELECTION EDITED
AND TRANSLATED BY
ALEXANDER DRU

OXFORD UNIVERSITY PRESS
LONDON · NEW YORK · TORONTO

1938

**LIFE IS NOT A
PROBLEM TO BE
SOLVED, BUT A
REALITY TO BE
EXPERIENCED.**

Soren Kierkegaard

PICTUREQUOTES.COM

Life can only be
understood
backwards;
but it must be
lived forwards.

søren kierkegaard

**"A man who as a physical
being is always turned
toward the outside,
thinking that his
happiness lies outside him,
finally turns inward and
discovers that the source
is within him."**

Soren Kierkegaard

- študiral je teologijo, poleg tega se je zanimal tudi za filozofijo in literaturo;
- družaben, vesel – melanholičen
»Pravkar se vračam z zabave, ki sem ji bil duša in srce; duhovitost je kar bila z mojih ustnic, vsi so se smejali in me občudovali – jaz pa sem odšel in bi se najrajši ustrelil ...«
- zaroka z Regino Olsen in prekinitev zaradi lastnih kompleksov
»Če ljubiš kakor na smrtni postelji – in jaz sem dejansko mislil tako vsakič, ko sem se ji posvečal; nikoli mi ni dejansko prišlo na misel, da bi jo ljubil mirno in zaupno – je to zares dovolj, da bi obupal.«
- odpovedal se je ljubezni in se posvetil svoji filozofiji in pisanju
- svoj rojstni kraj je zapustil le petkrat
- umrl je pri 42 letih zaradi poškodbe hrbtenice
- **pomembna dela**: *Ali-ali, Strah in trepet, Pojem tesnobe, Stopnje na poti življenja*

KIERKEGAARDOVA FILOZOFIJA

- izhajal je iz religioznega stališča
- nasprotoval je romantičnim filozofom in Heglu
- pravi predmet spoznanj je človeška eksistenca, obstoj posameznega kot osamljenega bitja □ človeku pomembna resnica je tista, ki si jo kroji sam z lastnimi izbirami
- „*Resnica je subjektivna*“ - za obstoj pomembne resnice so osebne
- pomembno je najti »*resnico zase*«
- človek samega sebe, svoje bivanje doživlja ob sprejemanju **odločitev**
- strah je nekaj pozitivnega, človeka spodbuja, da preide v višji stadij življenjske možnosti

- Trije stadiji človekovega bivanja:
 - **estetski stadij**
 - **etični stadij**
 - **religiozni stadij**
- menil je, da so stvari, ki jih ne moremo dojeti z razumom, nepomembne
- zanimal se je za Sokratovo filozofijo in od njega prevzel **ironijo** kot način izražanja svojih filozofskih nauk

KIERKEGAARD

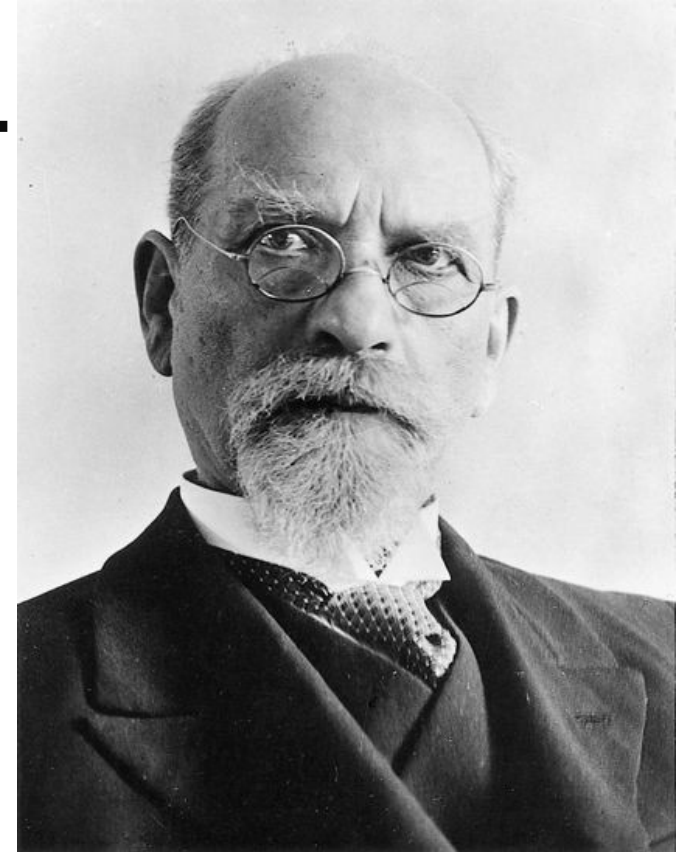

What I really lack is to be clear in my mind what I am to do, not what I am to know... The thing is to understand myself, to see what God really wishes me to do; the thing is to find a truth which is true for me, to find the idea for which I can live and die.

Journals 8/1/35

EDMUND HUSSERL (1859-1938)

- nemški filozof in univerzitetni profesor, utemeljitelj fenomenologije
- rodil se je na Moravskem v Judovski družini □ kasneje se je spreobrnil v protestantizem
- v Berlinu je študiral astronomijo, matematiko, fiziko in filozofijo
- za kratek čas je šel v vojsko nato pa se je posvetil filozofiji
- l. 1916 je postal profesor filozofije v Freiburgu
- o fenomenologiji je predaval v Londonu, Parizu, Berlinu in Pragi
- z vzponom nacizma je zaradi judovskih korenin izgubil ugled

HUSSERLOVA FILOZOFIJA

- fenomenologija - filozofska smer, ki razume svet kot dan pojav (**fenomen**) in ga preučuje brez znanstvenih razlag
- Husserl je dejal, da je fenomen tisto, kar spoznamo kot lastno izkušnjo in kar doživljamo neposredno
- *Lebenswelt* («življenjski svet») - vsak pojav/fenomen, ki ga doživljamo, je del našega lastnega življenjskega sveta
- **pomembnejša dela:** *Logične raziskave, Ideje k čisti fenomenologiji in fenomenološki filozofiji, Prva filozofija*

MARTIN HEIDEGGER (1889-1976)

- ateistični eksistencialist nemškega rodu
- izhajal je iz revnejše katoliške družine
- študiral je teologijo, kasneje filozofijo v Freiburgu
- bil je Husserlov učenec - leta 1919 je postal njegov asistent in uspel kot profesor filozofije
- l. 1933 se je pridružil nacistični stranki in postal rektor univerze v Freiburgu □ na svoji novi funkciji se je odrekel svojemu profesorju
- po končani vojni 6 let ni smel predavati
- svoja zadnja leta je preživel v samoti

Martin Heidegger

HEIDEGGERJEVA FILOZOFIJA

- izhajal je iz Kierkegaardove eksistencialistične filozofije
- od Husserla je prevzel fenomenološko metodo
- nasprotoval je tradicionalni epistemologiji □ osrednja skrivnost ni spoznanje, temveč bit, eksistenca; za posameznika bit in svet nista ločena
- **Bit in čas (1927)** – njegovo najpomembnejše delo; pride do spoznanja, da je eksistenca čas
- *Kaj je eksistenca? Kako si posameznik kroji svojo lastno bit? Kaj je njegova usoda?*
- njegova dela so težko razumljiva
- **pomembnejša dela:** *Bit in čas, Kant in problem metafizike, Kaj je metafizika, Kaj je filozofija*

- Kierkegaard: <https://www.youtube.com/watch?v=D9JCwkkx558o>
- Heidegger: <https://www.youtube.com/watch?v=Br1sGrA7XTU>
- Sartre: <https://www.youtube.com/watch?v=3bQsZxDQgzU>

ex'is·ten'tial·ist

(adj. & n.)

Optimistic Nihilist

“Just because we're all doomed,
doesn't mean we can't have a
good time.” -anonymous existentialist